Моісеєва А.О., магістрант
Науковий керівник – Безручук С.Л., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ СУТТЄВОСТІ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Ринкові умови господарювання потребують оптимальних, чітких і незмінних правил ведення бухгалтерського обліку та звітності на підприємстві. Формування облікової політики є одним з головних питань при створенні системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Не менш важливим питанням є оцінка рівня суттєвості інформації.

«Суттєвість» – це матеріальність (в перекладі з англійської економічної лексики). Відповідно, «materiality» від латинського слова «materia», в перекладі «субстанція, з якої що-небудь зроблено». Матеріальність можна тлумачити як значущість, фундаментальність, важливість, оскільки вона є ознакою можливості впливу на матеріалізацію – здійснення.

Керівництво підприємства визначає суттєвість господарських операцій та об’єктів обліку, якщо це не передбачено положенням (стандартами) бухгалтерського обліку. В Наказі про облікову політику повинні відображатися критерії суттєвості, які обирає підприємство самостійно, щодо окремих об’єктів обліку згідно Листа Міністра фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005р., №31-34000-10-5/27793.

Можна обрати одну з груп показників для розрахунку рівня суттєвості:

- значення окремих статей балансу;
- залишки на рахунках бухгалтерського обліку;
- показники фінансової звітності.

Органи, які регулюють бухгалтерський облік і фінансову звітність, та власники або уповноважений орган (посадова особа), який керує підприємством відповідно до законодавства та установчих документів - являються суб’єктами визначення суттєвості облікової інформації.

Об'єктами застосування суттєвості в Україні є:

- діяльність підприємства в цілому;
- окремі господарські операції та об’єкти обліку;
- статті фінансової звітності.

Рекомендації Міністерства фінансів України «Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності» від 29.07.2003р., № 04230-04108, використовують при визначенні порогу суттєвості щодо певних господарських операцій та об’єктів обліку в яких установлено поріг суттєвості до окремих об’єктів обліку.

Можна виділити два алгоритми, яких потрібно дотримуватись:

- якщо рівень зазначається менший (наприклад, для балансу 3 %, а не 5 %), то такі дії не потребують роз’яснень;
- якщо рівень зазначається вищий (наприклад, для балансу 10 %, а не 5 %), то необхідно роз’яснити, що саме такі показники не матимуть негативний вплив на рішення користувача звітності.

Поріг суттєвості в закордонних країнах встановлено майже на аналогічному рівні. В США до суттєвих сум часто відносять 5-10% доходів або активів. У Росії кількісним критерієм суттєвості є 5% поріг показника від загального підсумку відповідних даних за рік. Хоч цей показник і є рекомендованим, він обов'язково вноситься в облікову політику підприємства і становить 3% або 7% тощо.

Проаналізувавши Накази про облікову політику багатьох підприємств України, спостерігалось, що в більшості з них не зазначено поріг суттєвості. В деяких із них в рядку «Поріг суттєвості» зазначають лише певну суму (100 грн., 1000грн. або 2000 грн.), що не відповідає нормативним вимогам. Для кожного об'єкта бухгалтерського обліку рекомендовано певний поріг суттєвості, а не єдиний. Можна зробити висновок, що на більшості підприємств Накази про облікову політику мають суто формальний характер і не розкривають у повному обсязі організацію бухгалтерського обліку.

В Україні вся фінансова звітність(форми) являється регламентованою нормативно-правовими актами, відповідно, не підпадає під об'єкт застосування суттєвості. Отже, п.7 Листа Міністерства фінансів України «Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності» від 29.07.2003р. №04230-04108 можна використовувати лише для форм внутрішньої звітності, яку складають для власника і керівництва підприємства.

Як висновок, зазначимо, що керівництву та уповноваженим особам потрібно приділити максимальну увагу показникам суттєвості, адже суттєвість облікової інформації надалі матиме вплив на прийнятті рішень по підприємству в цілому і на прийняття рішень користувачами бухгалтерської інформації. Вказаний поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку, господарських операцій в Наказі про облікову політику повинен бути максимально обґрунтованим. В свою чергу, зі сторони законодавства, удосконалення існуючих методичних рекомендацій стосовно формування облікової і звітної інформації та обсягів її подання у фінансової звітності, враховуючи рівень її суттєвості, призведе до прийняття більш адекватних та оптимальних управлінських рішень.